

Структура Проекту ЗУ (Про відходи промисловості)

Інформація:

Територія України складає понад 60 млн. гектарів. На більш ніж 165 тисячах гектарів або на 1650 км² розміщені або тимчасово складовані відходи промисловості – це відходи від видобутку вугілля, інших корисних копалин, теплоенергетики, хімічної промисловості тощо. Так, щоб зрозуміти масштаби цього, площа зони відчуження Чорнобильської АЕС складає 2 600 км², площа міста Київ складає близько 848 км².

На території 1650 км² країни вже розміщено понад 37 млрд. тонн відходів промисловості I-IV класу небезпеки, обсяги яких продовжують збільшуватися.

Основні обсяги промислових відходів утворюються в таких галузях:

- гірничя та гірничо-хімічна промисловість;
- нафтогазовидобувна галузь;
- чорна та кольорова металургія;
- машинобудівна та металообробна промисловість;
- лісова та деревообробна промисловість;
- енергетика;
- хімічна, нафтохімічна та суміжні галузі промисловості;
- харчова промисловість;
- легка промисловість.

Більшу половину утворених промислових в тому числі відходів видобутку, попередньо відсортувавши або поділивши на фракції можна було б знову переробити як мінеральну сировину.

У законодавстві країн Європейського Союзу прийнятий поділ відходів за властивостями – на «небезпечні» (токсичні, вибухонебезпечні, їдкі, легкозаймисті тощо) та «безпечні» або інертні відходи. В Україні через відсутність обов'язкових норм щодо первинного сортування відходів на полігони та сміттєзвалища потрапляє значна частина відходів, які мають як високу ресурсоцінну компоненту, так і шкідливі речовини, що значно збільшує навантаження на об'єкти видалення (розміщення) відходів.

Розпорядженням кабінету міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р. схвалена Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, якої визначені галузі утворення промислових відходів на території країни, недоліки щодо управління промисловими відходами та напрямки щодо їх усунення.

Чинним законодавством України не визначені, як окремі види відходу такі поняття як: «**промислові відходи**», «**відходи виробництва**» тощо, це ускладнює їх розуміння, чітке розмежування і призводить до розбіжностей у правильному застосуванні та дотриманні норм природоохоронного законодавства щодо промислових відходів у цілому. Це приводить до того що цикл життя ресурс цінних промислових відходів без послідуочого оброблення та використання як природного ресурсу, закінчується шляхом остаточного розміщення на полігонах ТПВ (полігонах токсичних відходів) або зберіганні в хвостосховищах, на території підприємства тощо.

Пропозиція визначення: «**промислові відходи**» - це речовини, матеріали, предмети, які утворились у результаті хімічних, термічних, механічних та інших перетворень матеріалів природного і антропогенного походження, виробництва продукції (товарів), та не мають подальшого використання в технологічних процесах суб'єкта господарювання, внаслідок діяльності якого вони утворились, не передаються як товар або сировина іншим особам і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення. Це поняття буде включати поняття «**Відходи виробництва**».

Слід також зазначити деякі поняття які визначені Кодексом України про надра, а саме:

- **відходи видобутку** - невикористані продукти видобутку, що виділяються з маси видобутої корисної копалини в процесах розробки родовищ;
- **відходи збагачення** - відходи, які утворюються у процесі первинної обробки мінеральної сировини;
- **відходи переробки** - відходи збагачувального і металургійного виробництва (відвали хвостів збагачувальних фабрик, металургійних шлаків, промивних установок на розсіпних родовищах), стічні води збагачувального і металургійного виробництва, що містять корисні компоненти.

Також необхідно визначити такі поняття як:

- **відходи, що не є небезпечними;**
- **інертні відходи.**

Формулюючи поняття “промислові відходи”, необхідно відокремити відходи промисловості та відходи видобутку, збагачення, переробки від загального поняття “відходи” з урахуванням специфіки їх утворення. Така специфіка вимагає продовження циклу життя відходів як природного ресурсу, для чого необхідне формулювання та впровадження понять:

«біржа промислових відходів» - це особливим чином організований ринок промислових відходів (шлаків) гірничодобувної промисловості, інших відходів виробництва а також і виробників цих відходів, виробників (наукових установ) в прикордонних областях даного питання.

«дилер» - який повинен займатися скуповуванням для подальшої продажі відходів, включаючи дилерів, які фізично не володіють відходами.

«брокер» - який повинен займатися ліквідацією або утилізацією відходів від імені інших осіб, включаючи брокерів, які фізично не володіють відходами.

Введення в норми законодавства України цих понять, полегшило б відмежування їх від інших видів відходів, та забезпечило ефективнішу реалізацію норм законодавства у цієї сфері, в тому числі як поводження з вторинним ресурсом та природним ресурсом (техногенне родовище, біржа відходів).

Таким чином необхідно на законодавчому рівні надати подальший алгоритм поводження з величезними накопиченнями промислових відходів твердих, рідких та газоподібних відходів виробництва, які отримані в результаті хімічних, термічних, механічних та інших перетворень матеріалів природного і антропогенного походження.

Законодавством України передбачені близькі за значенням поняття “побутові відходи” та “небезпечні відходи”.

Небезпечні відходи діляться на чотири класи безпеки:

- I - надзвичайно небезпечні,
- II - високо небезпечні,
- III - помірно небезпечні
- IV - малонебезпечні.

Законодавством України не визначені поняття “відходи, що не є небезпечними” та “інертні відходи” не мають визначення, хоча і вживаються широким загалом та в деяких нормативних актах в розумінні, близькому до європейського. Також в українському законодавстві у сфері поводження з відходами використовується поняття “вторинна сировина”. Європейське законодавство такого поняття не передбачає. Речовини або предмети є відходами або продукцією і залежно від цього підпадають під законодавство, що регулює сферу відходів або сферу виробництва.

З 1 січня 2018 року в Україні вже передбачений обов’язок створення умов для реалізації роздільного збирання побутових відходів, а саме статтею 32 Закону України «Про відходи» встановлюється заборона на захоронення на полігонах не перероблених (необроблених) побутових відходів.

Стосовно промислових відходів роздільного збору не передбачено.

Облаштування полігонів щодо розміщення відходів в Україні визначено наступними державно-будівельними нормами:

А. ПОЛІГОНИ ЗІ ЗНЕШКОДЖЕННЯ ТА ЗАХОРОНЕННЯ ТОКСИЧНИХ ВІДХОДІВ
Основні положення проектування ДБН В.2.4-4:2010

Б. ПОЛІГОНИ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ДБН
В.2.4-2-2005

Більшість полігонів та звалищ приймають промислові відходи, серед яких є також токсичні та небезпечні відходи різних типів. Така практика призводить до дуже серйозного негативного впливу на навколишнє середовище та здоров'я.

Стосовно захоронення промислових відходів.

Директива Ради 1999/31/ЄС про захоронення відходів встановлює визначення типів відходів, що можуть бути захоронені на полігоні, процедури отримання дозволу на захоронення відходів, зміст документів на отримання дозволу, умови надання дозволу, процедури прийняття відходів на полігони для захоронення.

Директива також встановлює класифікацію полігонів, розроблення та ухвалення національної стратегії для зменшення відходів, що біологічно розкладаються, створення системи ціноутворення з метою урахування всіх витрат у розмірах плати за захоронення відходів, розроблення процедур моніторингу та контролю офіційно створених полігонів, розроблення 208 процедури закриття полігонів, здійснення технічної оцінки полігонів та розроблення планів приведення їх у відповідність до вимог Директиви тощо.

Директива 1999/31/ЄС подає класифікацію відходів з метою захоронення:

– **“побутові відходи”** – означають відходи домашнього господарства, а також інші відходи, що за своїми властивостями чи складом подібні до відходів домашнього господарства;

– **“небезпечні відходи”** – означають будь-які відходи, що охоплюються статтею 1 (4) Директиви Ради 91/689/ЄЕС від 12 грудня 1991 р. про небезпечні відходи;

– **“відходи, що не є небезпечними”** – означають відходи, котрі не охоплюються параграфом “небезпечні відходи”;

– **“інертні відходи”** – означають відходи, що не зазнають ніяких значних фізичних, хімічних чи біологічних перетворень. Інертні відходи не розкладаються, не горять і не вступають у інші фізичні чи хімічні реакції, вони біологічно не розкладаються та не впливають негативно на інші речовини, з якими контактують у спосіб, що може призвести до забруднення навколишнього середовища або загрози здоров'ю людей. Загальна здатність до вимивання та вміст забруднювачів у відходах і екотоксичність фільтрату повинні бути незначними, та, зокрема, не загрожувати якості поверхневих та/чи ґрунтових вод.

Зарахування відходів до того чи іншого класу регулюють, складаючи їхні переліки.

Додаток I Директиви Ради 1999/31/ЄС стосується загальних вимог для всіх класів полігонів захоронення відходів. Зокрема, цей додаток встановлює контроль газоутворення. Процес нагромадження і міграції звалищного газу має бути керованим. Звалищний газ повинен бути зібраний з усіх полігонів, які отримують відходи, що біологічно розкладаються, і звалищний газ повинен бути оброблений і використаний. Якщо зібраний газ не може використовуватися для виробництва енергії, його необхідно спалювати. Збирання, оброблення і використання газу здійснюють способом, який мінімізує шкоду і погіршення навколишнього середовища та ризик для здоров'я людей.

Стосовно ДК 005-96

Державний класифікатор відходів (далі – ДК 005-96), який є документом інформаційного забезпечення та управління відходами, не визначає клас безпеки відходу, він лише передбачає класифікацію відходів на основі системи обліку із дотриманням гармонізації з міжнародними нормативними документами, стандартами у сфері екології,

ресурсозбереження та повторного використання сировини. Він поділяє відходи на дві основні групи: відходи виробництва (промислові відходи) та відходи споживання (відходи вжитку). Однак положення ДК 005-96 мають суттєві недоліки, що потребують його оновлення.

В Україні немає єдиного нормативно-правового акта, в якому б наводився список відходів та визначався ступінь їх небезпеки (шкідливості). За чинним ДК 005-96 можна лише провести кодифікацію відходів, тобто виходячи з джерела походження відходу присвоїти йому відповідний код, але неможливо визначити а ні рівень його шкідливого (небезпечного) впливу на навколишнє середовище та здоров'я людини, а ні визначити належність до категорії безпечних або небезпечних. Також, в ДК 005-96 відходи не поділяються на промислові та побутові, включаючи останні як окремі елементи у перші.

Необхідно внести зміни в чинний або розробити новий Державний Класифікатор, в якому передбачити крім зазначених пропозицій, також і загальну класифікацію за походженням: побутові, промислові, сільськогосподарські відходи тощо, з визначенням їх хімічного складу та властивостей.

Основним завданням нового Класифікатора повинна бути організація обліку всіх видів відходів, інформаційне забезпечення державних органів влади про ринок відходів, з метою залучення їх у господарський сировинний обіг. У цій сфері можуть досить ефективно розвиватися нові сервіси, такі, як біржа відходів, створення відповідних фондів в адміністративних округах.

Як приклад можна навести, що за одну добу роботи одної ТЕС спалюється до 10 тис. тонн вугілля, після чого залишається 1 тис. тонн шлаку і золи.

У шламосховищах та шламонакопичувачах Криворізьких ГЗК, що переробляють залізисті кварцити, вже накопичено 500 млн. т відходів збагачення, які щорічно поповнюються на десятки мільйонів тонн. Криворізький гірничо-збагачувальний комбінат, одержуючи залізородний концентрат, іншу породу відправляє у відвали, а в ній містяться рідкісні метали, зокрема золото. За деякими експертними оцінками золота у відвали цього комбінату щорічно надходить близько 10 тонн, а за весь час накопичилося не менше 250 тонн.

Для організації дієвого ринку управління промисловими відходами, насамперед, необхідно відокремити їх від загального поняття «відходи», налагодити систему обліку, для чого, шляхом проведення обласними державними адміністраціями інвентаризації накопичених промислових відходів у регіонах, встановити їх власність: державна, приватна або безхазяйна. Скласти впорядковану базу промислових відходів з визначенням їх хімічного складу, токсичності та шкідливості тощо, як на регіональному (тобто на рівні кожної області), так і на загальнодержавному рівнях. Окремо визначити техногенні об'єкти діяльності яких може спровокувати виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру; об'єкти дослідити, вивчити, оцінити та згідно з вимогами Кодексу України про надра включити до Державного фонду родовищ корисних копалин як техногенні родовища.

Так, відповідно до Кодексу України про надра,

Стаття 5. Державний фонд надр та державний фонд родовищ корисних копалин.

Техногенні родовища корисних копалин - це місця, де накопичилися відходи видобутку, збагачення та переробки мінеральної сировини, запаси яких оцінені і мають промислове значення. Такі родовища можуть виникнути також внаслідок втрат при зберіганні, транспортуванні та використанні продуктів переробки мінеральної сировини. Усі родовища корисних копалин, у тому числі техногенні, з запасами, оціненими як промислові, становлять Державний фонд родовищ корисних копалин, а всі попередньо оцінені родовища корисних копалин - резерв цього фонду. Державний фонд родовищ корисних копалин є частиною державного фонду надр. Державний фонд родовищ корисних копалин та резерв цього фонду формується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Стаття 40. Передача розвіданих родовищ корисних копалин для промислового освоєння

Розвідані родовища корисних копалин, у тому числі техногенні, або їх ділянки, запаси корисних копалин яких оцінено, включаються до Державного фонду родовищ корисних копалин і передаються для промислового освоєння в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 42. Державний облік родовищ, запасів і проявів корисних копалин
Родовища, в тому числі техногенні, запаси і прояви корисних копалин підлягають обліку у державному кадастрі родовищ і проявів корисних копалин та державному балансі запасів корисних копалин. Державний облік родовищ, запасів і проявів корисних копалин здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 1995 року № 75 затверджений Порядок державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин.

Підприємства державної та приватної власності часто ігнорують вимогу щодо запобігання і зведення до мінімуму негативних екологічних наслідків і не впроваджують розділення промислових відходів, внаслідок чого вони змішуються зі стічними водами і твердими відходами, забруднюють повітря, землі та ґрунтові води чим завдають значної шкоди навколишньому середовищу.

Ефективне розділення промислових відходів є ключем для подальшого їх використання як вторинного ресурсу або проведення їх послідувочої утилізації/переробки, видалення шляхом застосування відповідних технологій. Часто такі можливості втрачаються, оскільки промислові відходи змішуються з іншими типами відходів. Також одним з основних завдань у питанні поводження з відходами є вирішення проблеми відходів, які не належать до «ресурсоцінних».

Право у сфері управління відходами (та їх окремими потоками) представлено в ЄС більше ніж десятьма директивами. Вирішення питань управління промисловими відходами напряму залежить від врахування рекомендації трьох директив, які підлягають імплементації згідно з підписаною Україною Угоди про асоціацію з ЄС:

— Директива 1999/31/ЄС про захоронення відходів яка базується на ключових орієнтирах таких як попередження і зменшення негативних наслідків захоронення відходів для навколишнього середовища і здоров'я людини.

— Директива 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості змістом якої є максимально можливе попередження та мінімізація будь-якого негативного впливу на довкілля та ризиків для здоров'я людини, що можуть виникати в результаті управління відходами видобувної промисловості.

— Директива 2008/98/ЄС що впроваджує способи захисту навколишнього середовища і здоров'я людини шляхом попередження негативного впливу виробництва та поводження з відходами, а також за рахунок зменшення загальних наслідків використання ресурсів і підвищення ефективності їхнього використання.

Інформація. Розпорядженням Кабінету Міністрів від 8 листопада 2017 р. № 820-р затверджена «Національна стратегія управління відходами до 2030 року» в якій зазначено, що станом на 2016 рік в Україні налічувалося 5470 одиниць полігонів та сміттєзвалищ, з них 305 (5,6%) перевантажені, а 1646 (30%) не відповідають нормам екологічної безпеки. За експертними оцінками більше 99 % функціонуючих полігонів не відповідають європейським вимогам (Директиві Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів»). Як правило, внаслідок недостатнього рівня контролю та відсутності належної системи поводження з відходами за офіційними даними щороку утворюється понад 27 тис. несанкціонованих сміттєзвалищ.

З урахуванням рекомендації Директив ЄС та їх імплементації у законодавство України на рівні нормативно-правового регулювання необхідно зробити перехід від

традиційного надання переваги командно-контрольному підходу оцінювання екологічної ситуації на виробничих підприємствах до системи економіко-екологічних інструментів та добровільних угод поступового виконання екологічних та санітарних вимог тощо.

З огляду на зазначене, як висновок варто зазначити, що питання управління промисловими відходами в Україні не в повному обсязі врегульовані на законодавчому рівні, існують такі недоліки, як невизначеність пріоритетних цілей та недостатній рівень інтеграції питань охорони навколишнього природного середовища у галузеві стратегії використання природних ресурсів України. Існує необхідність, враховуючи рекомендації відповідних Директив ЄС, та напрацьований досвід, більш наполегливого та прискореного створення системи переробки, утилізації, видалення утворених промислових відходів та відходів, що утворюються, для їх послідуного використання як вторинних ресурсів в будівельній та інших виробничих галузях як України так і виробничих галузях європейських держав. На державному рівні необхідно врегулювання напрямів проведення екологізації виробництва як послідовного впровадження систем технологічних, управлінських та інших рішень, які дозволять підвищити ефективність використання природних ресурсів з одночасним захистом та збереженням природного середовища України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про відходи промисловості

Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення твердих промислових відходів, зниження негативних наслідків від управління твердими промисловими відходами, сприяння підготовці їх до повторного використання їх відновленню як вторинної сировини та природних ресурсів, проведення їх остаточного розміщення з метою запобігання негативного впливу відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

- 1) **промислові відходи** – це тверді, рідкі та газоподібні відходи виробництва, отримані в результаті хімічних, термічних, механічних та інших перетворень матеріалів природного і антропогенного походження.
- 2) **відходи видобувної промисловості** - це відходи що утворились внаслідок проведення розвідувальних робіт, видобутку, оброблення та зберігання корисних копалин і розроблення родовищ корисних копалин;
- 2) **виробник відходів** - будь хто, хто виробляє відходи від своєї діяльності (початковий виробник відходів), або проводить попередню обробку, змішування чи інші операції, що змінюють природу чи склад відходів;
- 3) **власник відходів** - виробник відходів або фізична чи юридична особа, яка володіє відходами;
- 4) **управління відходами** - збір, перевезення, утилізація та ліквідація відходів, включаючи нагляд за цими операціями та догляд за місцями захоронення;
- 5) **дилер** - будь-яке підприємство, що є головним у скуповуванні та подальшої продажі відходів, включаючи дилерів, які фізично не володіють відходами;
- 6) **брокер** - будь-яке підприємство, що займається ліквідацією або утилізацією відходів від імені інших осіб, включаючи брокерів, які фізично не володіють відходами;
- 7) **безхазяйні відходи** - це відходи, що не мають власника або власник яких невідомий; утримувач відходів;
- 8) **родовища корисних копалин** – це нагромадження мінеральних речовин в надрах, на поверхні землі, в джерелах вод та газів, на дні водоймищ, які за кількістю, якістю та умовами залягання є придатними для промислового використання;
- 9) **техногенні родовища корисних копалин** - це місця, де накопичилися відходи видобутку, збагачення та переробки мінеральної сировини, запаси яких оцінені і мають промислове значення. Такі родовища можуть виникнути також внаслідок втрат при зберіганні, транспортуванні та використанні продуктів переробки мінеральної сировини;
- 10) **об'єкт підвищеної небезпеки** — об'єкт, на якому використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються одна або кілька небезпечних речовин чи категорій речовин у кількості, що дорівнює або перевищує нормативно встановлені порогові маси, а також інші об'єкти, як такі, що відповідно до закону є реальною загрозою виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характерів.
- 12) **відходи, що не є небезпечними** - відходи, що не мають небезпечних властивостей відповідно до Переліку властивостей відходів, які роблять їх небезпечними, наведеного в додатку 1;
- 13) **збирання відходів** - діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і зберіганням промислових відходів суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, включаючи сортування, з метою їх подальшого перевезення на об'єкти оброблення відходів;

14) **ієрархія управління відходами** - послідовність методів і засобів управління відходами, які забезпечують мінімізацію їх утворення, екологічно безпечне управління та спрямовані на запобігання негативному впливу відходів на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини;

15) **небезпечні відходи** - відходи, що мають одну чи більше небезпечних властивостей з Переліку властивостей відходів, які роблять їх небезпечними, наведеного в додатку 2;

16) **полігон** - місце захоронення відходів, призначене для їх розміщення на поверхні чи в землі (підземне), включаючи:

- внутрішні місця для видалення відходів (такі, де утворювач відходів здійснює видалення власних відходів на місці утворення);

- постійне місце (більше одного року), яке використовується для тимчасового зберігання відходів;

17) **місця тимчасового зберігання промислових відходів** - об'єкти, де відходи вивантажуються для підготовки до подальшого перевезення для утилізації, відновлення, оброблення чи видалення в іншому місці на строк менше ніж три роки;

18) **шламонакопичувач** – це відкрита земельна ємність, яка розташована поза територією об'єкта і призначена для накопичення проектної кількості шламів;

19) **шламосховище** – це відкриті земельні ємності, які розташовані поза територією підприємств і призначені для накопичення шламів, які подаються трубопровідним транспортом;

20) **специфічні види відходів** - групи відходів із схожими характеристиками, які, беручи до уваги властивості, потребують спеціальних методів і засобів управління;

21) **управління відходами** - збирання, перевезення, відновлення (у тому числі сортування) та видалення відходів, включаючи нагляд за такими операціями та подальший догляд за об'єктами видалення відходів.

Установити, що всі промислові відходи а саме, відходи видобування, збагачення та перероблення мінеральної сировини, які в установленому порядку геологічно вивчені, та оцінені визначаються такими, що мають промислове значення, та є техногенними родовищами корисних копалин.

Техногенні родовища корисних копалин включаються до Державного фонду родовищ корисних копалин України і використовуються відповідно до порядку, встановленого законодавством України про надра.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, пов'язані з управлінням промисловими відходами, що утворюються в Україні, перевозяться через її територію, вивозяться за її межі, а також із перевезенням, обробленням і відновленням промислових відходів, що ввозяться в Україну як вторинна сировина.

2. Дія цього Закону не поширюється на:

1) не вловлювані газоподібні речовини, що викидаються безпосередньо в повітря;

2) радіоактивні відходи;

3) вибухові речовини військового та цивільного призначення, виведені з експлуатації;

4) незабруднений ґрунт та інші природні матеріали, добуті під час проведення будівельних робіт, за умови, що матеріал використовуватиметься під час будівництва у своєму природньому (первісному) стані, на місцевості, де його було добуто;

б) зворотні води;

7) тверді побутові відходи різних класів небезпеки;

Стаття 3. Основні цілі та принципи державної політики у сфері управління промисловими відходами

1. Основними цілями державної політики у сфері управління промисловими відходами є:

1) захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів;

- 2) дотримання ієрархії управління відходами, ведення обліку промислових відходів на підставі Національного переліку відходів і надання звітності з управління промисловими відходами;
- 3) впровадження заходів, що сприяють повторному використанню продукції та підготовці до повторного використання промислових відходів, застосування економічних інструментів для повторного використання продукції;
- 4) впровадження заходів для створення органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, відповідно до їх компетенції, здійснення моніторингових досліджень, контролю за місцями накопичення промислових відходів з метою сприяння їх рециклінгу;
- 5) впровадження принципу "забруднювач платить" для покриття витрат на управління промисловими відходами їх утворювачами та володільцями;
- 6) запровадження систем розширеної відповідальності виробника.

Стаття 4. Ієрархія управління відходами

1. Ієрархія управління промисловими відходами досягається центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями шляхом:

- 1) запобігання утворенню відходів;
- 2) підготовки до повторного використання відходів;
- 3) рециклінгу;
- 4) відновлення, за винятком рециклінгу (у тому числі відновлення з виробленням енергії);
- 5) видалення.

Стаття 5. Запобігання утворенню промислових відходів

Стаття 6. Підготовка до повторного використання промислових відходів, рециклінг та інші види відновлення відходів

Стаття 7. Національний перелік промислових відходів

Стаття 8. Припинення статусу промислових відходів

Стаття 9. Побічні продукти

Стаття 10. Системи розширеної відповідальності виробника

Стаття 11. перехід прав та обов'язків володіння промисловими відходами

Стаття 12. виявлення та облік безхазяйних промислових відходів

Стаття 13. загальні вимоги до управління промисловими відходами

Розділ II СУБ'ЄКТИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ВІДХОДАМИ

Стаття 14. Суб'єкти у сфері управління відходами

Стаття 15. Права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства у сфері управління відходами

Стаття 16. Права та обов'язки суб'єктів господарювання, діяльність яких призводить до утворення відходів, та суб'єктів господарювання у сфері управління відходами

Розділ III

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ВІДХОДАМИ

Стаття 17. Уповноважені органи виконавчої влади у сфері управління відходами

Стаття 18. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління відходами

Стаття 19. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища

Стаття 20. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління відходами

Стаття 21. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Стаття 22. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я

Стаття 23. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері управління відходами

Стаття 24. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління промисловими відходами

Розділ IV

НЕБЕЗПЕЧНІ ПРОМИСЛОВИ ВІДХОДИ

Стаття 25. Загальні вимоги до управління промисловими небезпечними відходами

Стаття 26. Маркування та перевезення промислових небезпечних відходів

Стаття 27. Змішування промислових небезпечних відходів

Розділ V

ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ВІДХОДАМИ

Стаття 28.

Стаття 29.

Стаття 30.

Стаття 31. Реєстрація у Реєстрі володільців промислових відходів, що оголошують припинення їх статусу

Стаття 32. Інформаційна система управління промисловими відходами

Стаття 33. Облік промислових відходів

Стаття 34. Надання звітності до інформаційної системи управління промисловими відходами

Розділ VI

ПЛАНІ І ПРОГРАМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Стаття 35. Плани управління промисловими відходами

Стаття 36. Національний план управління промисловими відходами

Стаття 37. Регіональні плани управління промисловими відходами

Стаття 38. Місцеві плани управління промисловими відходами (плани управління відходами територіальної громади)

Стаття 39. Плани управління промисловими відходами підприємств, установ та організацій

Стаття 40. Національна програма запобігання утворенню промисловими відходів

Розділ VII

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ВІДХОДАМИ

Стаття 41. Фінансування заходів у сфері управління відходами

1. Фінансування заходів у сфері управління відходами здійснюється за рахунок коштів утворювачів та володільців відходів. Для фінансування заходів у сфері управління відходами можуть залучатися кошти державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян України та їх об'єднань, а також інші джерела, не заборонені законом.

Стаття 42. Економічні інструменти для дотримання ієрархії управління відходами та фінансування заходів у сфері управління відходами

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Стаття 43. Порухення законодавства у сфері управління промисловими відходами

Стаття 44. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства у сфері управління промисловими відходами

Стаття 45. Вирішення спорів у сфері управління промисловими відходами

1. Спори, що виникають у сфері управління промисловими відходами, вирішуються судом у встановленому законодавством порядку.
2. Міжнародними договорами України може бути передбачений інший порядок розгляду спорів щодо транскордонного перевезення відходів.

Розділ IX

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Стаття 46. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері управління з промисловими відходами

1. Україна бере участь в міжнародному співробітництві у сфері управління промисловими відходами відповідно до норм міжнародного права.

У разі коли міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 47. Охорона навколишнього природного середовища від забруднення промисловими відходами

Голова Верховної Ради України